



Štev. 12

Leto 10

Izhaja dvakrat na mesec
Naročnina četrletno 12 dinarjev

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbornice), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

NEODVISNO GLASILO ŽELEZNIČARJEV, UPOKOJENCEV IN TRANSPORTNEGA OSOBLJA

Svarimo pred novimi redukcijami!

Komaj so bile dobro izglasovane dvanajstine za čas do 1. aprila 1936, že so izšle naredbe finančnega ministra, kako naj se sestavi budžet za leta 1936-37.

Ko smo pregledali osnovne smernice za sestavo budžeta za prihodnje leto, smo ugotovili, da je ostalo vse pri starem in da bo tudi novi budžet uravnovešen izrecno na račun osoblja — aktivnega in upokojenega.

Glavna smernica je: štednja — štednja povsod — pri izdatkih za delavce, za nastavljenice, za upokojence. Citiramo iz navodil le nekaj najbolj značilnih odstavkov:

»Princip, na katerem mora biti zasnovan budžet, je, da mora biti izvedeno RAVNOTEŽJE MED IZDATKI IN DOHODKI... Pri ugotovitvi bodočih izdatkov se mora gledati, da bodo BREZPOGOJNO NIŽJI, kot so odobreni v letošnjem budžetu ter se ne sme dovoliti najmanjše povečanje...

Kreditni za plače osoblja se morajo določiti po stanju na dan 1. VII. 1935 ter ne bodo odobrena nobena mesta za nove uslužbenke. Po najnovejših podatkih je ugotovljeno, da je število uslužbenecv previsoko TER SE MORA TO ŠTEVILO ZMANJSATI. V splošnem se morajo ZMANJSATI IZDATKI ZA USLUŽBENCE NAJMANJ ZA 10 ODSOTKOV NA PRAM SEDANJIM.

Materijalni izdatki se morajo odmeriti v višini stvarne in štedljivo odmerjene potrebe. Izdatke za material se mora ZMANJSATI NAJMANJ ZA 20 ODSOTKOV NA PRAM SEDANJEMU BUDŽETU...

Nad 7 mesecev nas še loči od novega budžeta, vendar je potrebno, da se že danes začne povsod odločna akcija, da se gornje smernice spremene, ker le na ta način se bo dalo odvrniti ogromno oškodovanje, ki bo drugače zadelo državna podjetja in državne uslužbenke.

Kdor ima danes odprte oči, mora uvideti zle posledice doslej nepremišljeno izvedenih redukcij, ko se je znižalo kupno moč delovnih slojev na minimum, kar je imelo za posledico ne samo propadanje uslužbenecv z družinami vred, marveč tudi propadanje kmečkih in obrtniških slojev, za katerih produkte ni bilo odjemalcev.

Odločujoči morajo uvideti, da delavec na železnici ne prenese nobene redukcije več, marveč se mora nasprotno njegov gmotni položaj zboljšati, ako se hoče rešiti delavske družine pogina, državna podjetja pa nadaljnjega propadanja.

Od leta 1927 dalje je žrtvoval delavec že 30 odstotkov svojih rednih osnovnih plač, izgubil je prav vse

postranske prejemke, ni mogel izkoristiti plačanega dopusta, moral je mesece in mesece na brezplačen dopust, delovni čas v delavnicah in kurilnicah je bil znižan celo na 6 ur. Kljub temu, da so prejemki delavcev padli za nad polovico, pa so morali delavci od dobljene miloščine še plačevati nova bremena za starostno zavarovanje za vso dobo nazaj.

In budžet za leto 1936-37 naj ne samo te redukcije porodi, marveč naj izvede še novo 10 odstotno redukcijo?

Sedem mesecev težkega dela čaka delavstvo na železnici, ki bo edino enotno zamoglo preprečiti to napovedano redukcijo ter si osigurati boren obstoj!

Pa redukcija materialnih izdatkov? Kar za 20 odstotkov naj se znižajo krediti za material in to v času, ko je v popravilnih in vzdrževalnih delih že tri leta velik zastoj ter grozi, da bo varnost prometa zelo ogrožena, ako se ne bodo vsa vzdrževalna dela točno in pravočasno izvršila.

Na znižanje staleža osoblja ni niti misliti, ker je ta stalež že danes nezadosten. Gospodje, kje izven pisarne, pa je še danes v veljavi 8-urni delovnik? Ali so še kje prosti dnevi? Ali zamore uslužbenec dobiti dopust, ko že danes pravite, da ni nadomestnikov? Kako si predstavljate varnost prometa, ako bo moral neodpočit in fizično izčrpan uslužbenec vršiti odgovorno eksekutivno službo?

Pred zadnjo budžetno razpravo smo navedli minimalne zahteve železničarjev, ki so aktualne tudi za bodoči budžet, ker od uresničenja teh zahtev odvisi prospeh podjetja, odklonitev istih pa bo imelo tudi za podjetje nedogledne posledice!

Zavedajte se, da se le zadovoljen železničar, ki ima preskrbljeno svojo družino, res lahko popolnoma posveti službi in produkciji. Kakor se zahteva od uslužbenca spoštovanje zakonov, tako uslužbenec zahteva spoštovanje svojih zagarantiranih pravic!

Osnovna zahteva prav vseh železničarjev z ozirom na sestavo novega budžeta je:

Nobene nove redukcije več!

Ukinite brezplačne dopuste, zagantirajte osemurnik, povrnite delavcem 10 odstotkov svojih plač nazaj!

Izvršite končno prevedbo kronskih rent ter izenačite staroupokojence!

Dajte tudi najnižjim potrebni eksistenčni minimum!

Staroupokojenci in rentniki zahtevajo!

V zadnji številki smo objavili poročilo o živahnem gibanju staroupokojencev, penzionistov, rentnikov in vdov, ki so začeli odločno akcijo, da dosežejo po 12 letih čakanja definitivno izjednačenje njih pokojnin in rent na podlagi odredb novega zakona.

Posebna deputacija, v kateri so bili ss. Gril, Pintarič in Skapinova,

je dne 11. in 12. julija predložila zahteve staroupokojencev vsem odločujočim činiteljem v Beogradu, in sicer:

železniškemu ministru dr. Behmen Spahi,

notranjemu ministru dr. Korošču, finančnemu ministru ter predsedstvu kraljevske vlade.

Enako je izročila iste spomenice tudi predsedstvu senata in parlamenta ter klubu poslancev iz dravske banovine.

Deputacija je dobila zagotovilo, da bodo podvzeti ukrepi, da se pristopi k definitivnemu reševanju vprašanja staroupokojencev in rentnikov.

Poslanci so že za ta proračun stavili predlog za pooblastilo finančnemu ministru, da bi se izdelal zakon o izjednačenju, vendar ta predlog letos ni prodrl in ni prišel v finačni zakon.

Železniški minister je sprejel deputacijo zelo prijazno ter je obljubil, da bo odredil takojšnje proučevanje vsega materiala, zlasti pa bo takoj rešil vprašanje dobave režijskega premoaga vdovam ter predlagal rešitev prevedbe kronskih rent.

Gibanje upokojencev zavzema sedaj vedno večji razmah in na zadnjem sestanku upokojencev v Ljubljani je nad 300 prisotnih soglasno izvolilo poseben akcijski odbor z nalogo, da nadaljuje započeto delo, zlasti pa, da ukrene vse korake, da se doseže definitivna združitev vseh upokojenjskih organizacij v močno celoto, ki bo pri prihodnjem finančnem zakonu za leto 1936/37 uspela z glavno zahtevo:

izjednačenje staroupokojencev na pokojnine, kot jih predvidevajo zakoni iz leta 1931.

Akcijski odbor je izdelal za to izjednačenje posebne smernice, katere je že dne 11. julija 1935 predložil merodajnim. V informacijo objavljamo te

smernice za izjednačenje pokojnin in rent:

1. Vsi upokojenci, miloščinarji in rentniki in to osebni in rodbinski se prevedejo na odredbe zakona o izjednačenju pokojnin, ne oziiraje se, ali so bili upokojeni pred osvoboditvijo po tedaj veljavnih starih zakonih, ali pa po osvoboditvi po določbah starih zakonov, odnosno zakona iz leta 1923. Pod določbe zakona o izjednačenju pokojnin ne spadajo upokojenci, upokojeni po določbah zakonov iz leta 1931.

2. Pri vsaki Direkciji se imenuje posebna prevedbena komisija, kateri predlože vsi upokojenci v roku treh mesecev od dneva uveljavljenja zakona potrebne dokumente za prevedbo, komisija pa mora končati delo v roku nadaljnjih treh mesecev. Upokojenci, ki iver v inozemstvu, predlože dokumente oni Direkciji, ki jim nakazuje pokojnino.

Pri posameznih ministrstvih se ustanovi komisija za pritožbe proti prevedbi, ki izdaja odloke po pooblastilu g. ministra in proti katerim je dopustna pritožba na Državni svet.

3. Vsi upokojenci, upokojeni po določbah zakonov, ki so veljali pred zakonom iz leta 1923, se najprvo na podlagi njih zaposlitve ob času upokojitve prevedejo v odgovarjajoče kategorije in stopnje osnovne plače po zakonu iz leta 1932, na to pa pre-

uvrste v odgovarjajoče skupine in periodske povišice po zakonu iz leta 1931.

4. Kot podlaga za odredjanje procenta pokojnine se vzame ona službena doba, ki je vsakemu posameznemu priznana v prvotnem dekretu o odmeri pokojnine.

5. Upokojence po zakonu iz leta 1923 se enako po njih zaposlitvi na dan upokojitve preuverti v odgovarjajoče skupine in periodske povišice zakona iz leta 1931 ter se jim odmeri procent pokojnine z upoštevanjem v pokojninskem dekretu priznanih let.

6. Vse rentnike se analogno določbam pod 3. do 5. prevede po njih službenem položaju na dan prestanka službe v odgovarjajoče skupine, kategorije in periodske povišice zakona iz leta 1923 in na to 1931 ter se jim odmeri pokojnina z upoštevanjem faktičnih službenih let na dan prestanka službe in pribitka 10 let vsled nezgode.

7. S posebno predhodno odredbo naj se predvidi, da se onemu, ki bi po novi prevedbi dobival manj pokojnine, kakor jo je dobival pred prevedbo, prizna diferenca med staro in novo pokojnino kot posebna doklada. Za določitev difference se vzame celokupna pokojnina z dokladami vred pred in po prevedbi.

8. Z dnem, ko stopi zakon o izjednačenju pokojnin v veljavo, se ukinejo vse posebne odredbe o draginskih dokladah upokojencev ter veljajo tudi za upokojence vedno samo določbe o draginskih dokladah aktivnega osoblja. Ako se draginske doklade aktivnega osoblja zvišajo ali znižajo, se avtomatično zvišajo ali znižajo tudi doklade upokojencev.

9. Od dne prevedbe dalje so dolžni vsi upokojenci in upokojenke plačevati 5% prispevek v uradniški penzijski fond ter se čas vplačevanja v ta fond priračuna za odmero rodbinske pokojnine.

Določbe za provizioniste in miloščinarje.

Vsem delavcem in delavkam, ki so bili provizionirani pred 1. 1931, se prizna osnovne pokojnine po določbah delavskega pravilnika iz leta 1933 z upoštevanjem službenih let, priznanih v pokojninskem dekretu. Oni, ki so bili upokojeni pred 12. leti članstva, se prizna pokojnina za 12 let.

Miloščinarjem se prizna najmanj osnovna mesečna pokojnina, ki jo predvideva pravilnik za 12 letno članstvo.

Draginske in rodbinske doklade, ki so v veljavi za staroupokojence-delavce, se razširijo tudi na delavce, upokojene po novih pravilnikih.

Doplačila aktivnih in upokojenih delavcev za novi delavski pokojninski fond za čas pred 1. aprilom 1922 (prva prevedba kronskih plač v dinarske) se ukinejo, ker takih doplačil ni uvedla doslej nobena druga uprava.

Določbe za delavce-rentnike.

Vsi delavci-rentniki, katerim so se odmerile rente pred uveljavljenjem delavskega pravilnika iz leta 1930, se prevedejo na določbe pravilnika iz leta 1930 ter se jim odmeri pokojnina s pribitkom 10 let ter se plačuje draginske in rodbinske doklade kot redno upokojenim delavcem.

Upokojenci! Vdove! Rentniki! Na Vas je, da se bo ta akcija za pravično izjednačenje nadaljevala z vso odločnostjo! Nikdo od Vas ne sme stati več ob strani in čakati, kaj bodo priborili drugi, marveč vsi morate združeni in enotni nastopiti za Vaše pravice!

Tožba za povrnitev 10% odtegnjenih delavskih plač tudi v drugi instanci odklonjena

Zadeva znižanja delavskih plač (dvakrat po 5 odst. l. 1931 in 1932) dejansko do danes še ni rešena. Pred rednim sodiščem so prizadeti delavci sicer tudi v II. instanci izgubili pravdo ter je zadeva sedaj v obravnavi le še upravnim potom pred državnim sodiščem.

V informacijo objavljamo razsodbo deželnega sodišča, ki se glasi:

II P 139-35-8.

SODBA!

V imenu Njegovega Veličanstva kralja!

Okrožno kot prizivno sodišče v Ljubljani je pod predsedstvom s. o. s. Žigona in v navzočnosti s. o. s. Verbiča in dr. Ženka kot sodnikov v pravni stvari tožeče stranke Kokolj Josipa, žel. del. v pok. v Ljubljani, ki ga zastopa dr. Lemež Milan, odvetnik, tu, proti toženi stranki Drž. zakladu kraljevine Jugoslavije po drž. pravo-

vsled priziva tožeče stranke proti sodbi sreskega sodišča v Ljubljani z dne 21. marca 1935, opr. št. II P 139-35-3, ki zavrača tožbeni zahtevek potem, ko sta se obe stranki odpovedali ustni prizivni razpravi v nejavni seji razsodilo:

Prizivu se ne ugodi, prvostopna sodba se potrdi.

Tožeča stranka je dolžna povrniti toženi stranki na Din 173.— odmerjene prizivne stroške v 15 dneh pod izvršbo.

Obrazložitev:

Tožeča stranka se priziva proti prvostopni sodbi, ki zavrača tožbeni zahtevek iz prizivnih razlogov napačne ocene dokazov, pravnopomotne presoje in pomanjkljivosti postopanja in predlaga, da se napadeno sodbo tako spremeni, da se tožbenemu zahtevku strokovno ugodi, odnosno sodbo razveljavi in stvar vrne prvemu sodišču v ponovno razpravo in razsojo.

Tožena stranka pobija prizivna izvajanja in predlaga, da se prizivu ne ugodi. Dejanski stan ugotovljen na prvi stopnji ostane nespremenjen.

Priziv ni utemeljen, ker ni podan noben uveljavljen prizivni razlog. Nesporo in neizpodbitno ugotavlja prva sodba, da je bil tožnik zaposlen kot delavec pri železniški upravi in da je bilo službeno razmerje med strankama urejeno s pravilnikom o pomožnem osebju drž. prometnih ustanov v resoru min. za promet z dne 10. junija 1930, Služb. list 94. Ker je bilo službeno razmerje urejeno s pravilnikom min. za promet in je bil ta pravilnik izdan na podlagi čl. 6 zak. o drž. prom. osebju z dne 28. 10. 1923, ki predpisuje, da se delijo uslužbenci drž. prometnih ustanov na uradnike, zvančnike, služitelje in pomožne osebe ter nadalje odreja glede pomožnega osebja, da minister za promet predpiše pravilnik, s katerim se regulirajo plače in ostala službena razmerja pomožnega osebja, je prizivatelj v zmoti, ker misli, da je bil pri tožni stranki v zasebnem pravem razmerju. Čl. 3 cit. pravilnika deli pomožno osebo drž. prometnih ustanov v dve kategoriji, in sicer pisarniško pomožno osebo (pogodbni uradniki, dnevničarji) in delavci. Delavci so: 1. obrtniki-kvalificirani delavci; 2. učenci obrtnih šol in vajenci; 3. polkvalificirani delavci; 4. navadni fizični delavci za opravljanje stalne službe; 5. pavšalni, akordni in začasni navadni fizični delavci; 6. pristaniški delavci.

Izpodbijana sodba je na podlagi navedenega popolnoma pravilno zavzela pravno naziranje, da so bili z zakonom o znižanju prejemkov z dne 20. 9. 1931, Služb. list 377, in sicer z določbo § 5, odst. 3, ki veli: »Sedanjim stalni ali začasni prejemki poedincev, ki se izplačujejo iz državnih sredstev v državi... se znižujejo s 6 odst., po posebni odločbi pristojnega ministra pa tudi nad ta odstotek«, znižani tudi tožnikov prejemki. Tožnikovi prejemki, ki jih je dobivala na podlagi od min. za promet predpisane pravilnika, so se po moči zakona, ki ga

mora vsakdo spoštovati, znižali. Povsem jasno je, da zadene odredbo, zakonito znižanje prejemkov vsakega drž. uslužbenca, ki dobiva kake prejemke iz drž. sredstev. Na tem ničesar ne spremeni dejstvo, če se je pomotoma v odločbah žel. uprave utemeljevalo znižanje z določbo § 4 cit. zak. o znižanju prejemkov. Pravna presoja je stvar sodišča. Zato je prvo sodišče pravilno ocenilo pravni položaj in je pravilno presodilo predmetni spor ter se o napačni oceni dejanskega stanja in napačni pravni presoji ne more govoriti, pa tudi ni ostalo postopanje pomanjkljivo, ker je ves dejanski položaj povsem jasen in gre samo za pravilno tolmačenje zakona o znižanju prejemkov, oziroma uredbe o spremembah in dopolnitvah tega zakona.

Priziv ni mogel torej uspeti. Izrek o stroških temelji na določbah §§ 143, 152 o. p. p.

Položaj delavstva je vsled teh redukcij, večkratnega skrajšanja delovnega časa ter brezplačnih dopustov naravnost obupen. Danes se za razne stanove govori, kako je potrebna njih zaščita in razdolžitev, le za delavstvo na železnici se ne sliši nobenih ugodnih vesti. Novi režim je ob nastopu izjavil, da bo popravil krivice, ki so se tekom zadnjih let zgodile. Največja krivica se je zgodila delavstvu na železnici, ki je z družinami vred vsled kršenja obstoječih predpisov že popolnoma uničeno, zato je dolžnost novega režima, da najprvo ukine vse redukcije, nato pa uredi ugotovljene potrebne eksistenčni minimum.

Zakaj zavlačujete rešitev v zadevi mariborskega podpornega društva?

Maja smo objavili odlok državnega sveta, ki je ugodil tožbi zadnjega društvenega odbora mariborskega železničarskega podpornega društva ter razveljavil ukrepe, ki jih je izdalo notranje ministrstvo v zadevi reorganizacije društva. Na podlagi razsodbe državnega sveta je notranje ministrstvo odstopilo celo zadevo v rešitev prometnemu ministru, dasi je vsakemu jasno, da za podpora društva ne veljajo odredbe zakona o državnem prometnem osebju, kar je svoječasnno ministrstvo s posebnim tolmačenjem izrecno ugotovilo. Vsled tega smo pričakovali, da bo ministrstvo za železnice akt takoj vrnilo nazaj notranjemu ministru, ki je edino kompetentno, da izda definitivno rešitev s tem, da ukine komisarijat, ugotovi dejansko stanje, v katerem se društvo danes nahaja, nato pa izroči vodstvo staremu odboru. Zgodilo pa se je ravno nasprotno: Železniško ministrstvo je odstopilo akt generalni direkciji, kjer so akt študirali do konca julija 1935, nato pa so ugotovili, da niso kompetentni za reševanje in so vrnili cel spis nazaj ministrstvu s predlogom, da naj izda g. železniški minister načelno rešenje, ali spada to društvo pod določbe zakona o državnem prometnem osebju, ali ne!

Akt je sedaj srečno priromal nazaj v železniško ministrstvo in smatramo za našo dolžnost, da reševanje pospešimo s tem, da opozorimo na že obstoječe načelno rešenje, ki ga je izdal g. železniški minister pod M. S. br. 9150-33 in ki se glasi:

»Povodom vprašanja, katera društva spadajo pod določbe § 78 zakona o drž. prometnem osebju, se izda sledeče tolmačenje: § 78 zakona naveda izrecno le profesionalna društva, pod kateri pojem pa ne spadajo podpora, humana, pevska, prosvetna in tem slična društva.«

Ker velja to principijelno tolmačenje že tri leta, upamo, da se bo tudi sedaj izvajalo, čeprav to ne gre v račun zvezarski gospodi.

Tekom šestih let je nastalo ogromno oškodovanje društva, ker se novi člani ne sprejemajo ter pomeni vsako zavlačevanje samo nov udarec za društveno blagajno in za vse sedanje članstvo. Zato je upravičena zahteva starega društvenega odbora, da se postavljene komisarijate takoj ukine in izroči vodstvo staremu odboru, ki naj posluša dalje v smislu določb društvenega zakona!

Iz vrst vlakospremnikov

Naš rang

Železniška uprava vedno najde za nas nekaj novega, da nam ni dolg čas in da se lahko medsebojno malo skregamo.

Novi rang je sedaj predmet razgovorov in preprirov med vlakospremniki. Sedem let je bil red na železnici glede uvrstitve v razporede, vedeli smo, kdaj pridemo iz ene skupine v drugo, onemogočene so bile razne intrige in tudi protekcije niso bile tako lahke. Kar pa je padlo v glavo nekemu gospodu, da rabi v prvi vrsti »študirane« vlakospremnike, če že ne z maturo, pa vsaj s par razredni gimnazije ali meščanske šole, ker le-ti bodo upravi (garancija za napredek vlakospremne službe. Poleg tega pa so gospodje pogledali še v zakon in

ugotovili, da je treba rang sestaviti po činu in po šolski izobrazbi in ne po strokovnih kvalifikacijah.

Gotovo je 90 odst. vseh vlakospremnikov, ki žele red in zato stari rang nazaj, kar so potom deputacij in spomenic javili direkciji ter je sedaj na direkciji, da v interesu službe in prizadetih uslužbencev ugotovi željam absolutne večine vlakospremnikov.

Če direkcija ni mogla zaščititi naših starih pravic (kot vračunavanje vse službe za penzijo, dve in pol vojni leti, avtomatično napredovanje itd.), naj gre vsaj tu na roko osebju, ker jo to ne stane niti ene pare.

Bivalnica za vlakospremnike na Rakeku

S 15. majem se je spremenil vozni red v toliko, da je vlakospremno osebje tovrstnih vlakov prisiljeno dalje časa zadržavati se na Rakeku. Stanica Rakek je dala zato osebju na razpolago kuhinjo, ki meri 2.50 kvadratnih metrov in sobico, ki meri 2.50 kvadratnih metrov za prenočišče skupini vlaka 44, ki ima postanka na Rakeku 144 minut, to je od 3.31 ure do 5.55 ure. Na to pride skupina vlaka 670, ki dospe na Rakek ob 6.45 uri in čaka do 17.20 ure. Na razpolago je pet postelj, katere so pa tako nagosto postavljene, da niti vsak vlakospremnik ne more do svoje postelje, temveč mora preko postelje drugega stopati, da lahko pride do svoje postelje. Med tem časom pride v kuhinjo skupina od vlaka 44-653 nazaj grede iz Postojne ter kuha obed do pol 12. ure. Med tem časom pride skupina

vlaka 1156, ki čaka in kuha obed do 12.30 ure, ko se pa od strani skupina vlaka 1156, pride skupina vlaka 652, katere prispe na Rakek ob 13.43 uri in čaka do 15.45 ure v kuhinji in bivalnici. Torej pet skupin ima odmor dnevno v navedeni bivalnici. Jasno je, da vlada tu splošno smrad, vročina, zaduhli zrak, ropotanje kot v arestantkih ulicah ter motenje miru ene skupine, ki ima za počitvati po nočni in za nočno službo.

Kaj pa pravi g. šef-zdravnik k temu? Ali si je sploh ogledal kdaj to bivalnico, če je to primerno in higijenično bivalnišče za vlakospremnike ali ne? Tudi gospodje predstavniki raznih organizacij, ki se trkajo na prsi, koliko dobrega so že naredili za njihove člane, naj bi si ob priliki ogledali to in slične bivalnice ter zahtevali ureditev, pa čepra vse s tem zamerijo upravit!

V društvu vlakospremnikov

bodo baje posamezni delegati, ki so bili na svečanem sarajevskem kongresu, izvajali konsekvence in položili svoje mandate. Bomo videli, ali so posamezniki res že spre-

gledali, da so naredili s cepljenjem železničarskih vrst usoden korak, ki je v škodo nam vsem ter bodo sedaj to svojo napako popravili?

Nerednosti pri volitvah delegatov za ljubljansko podporno društvo na volišču v Mariboru

V nedeljo, dne 28. VII. 1935 so se vršile po nalogu uprave policije, odnosno banke uprave ponovne volitve delegatov za volišče upokojencev. Zadnje volitve so bile vsled ugotovljenih večjih nerednosti razveljavljene ter so pričakovali vsi člani, da bo društveno vodstvo ukrenilo vse potrebne ukrepe, da se preprečijo nerednosti in zagotovijo res svobodne volitve.

Nedeljske volitve pa so dokazale, da je tudi nova garnitura zvezarjev v Mariboru izvežbana v sistemu »nabavljalnih volitev« in da morda v marsičem še prekaša gospode okoli Tumepeja.

Da bo zvezarski vpliv večji, so določili volilni lokal kar v zvezarsko knjižnico, glasovnice pa so »zaupni člani« dostavljali volilcem na dom in zahtevali takoj vrnitev podpisanih glasovnic, češ, saj je samo ena lista, če pa s tem trikom niso uspeli, so vzeli glasovnico lepo nazaj in je moral dotičnik reklamirati pri društvu v Ljubljani.

Tu pa pride najlepše. Društvo v Ljubljani ima svoje nameščenice, ima na pošti svoj predal, a rekomandirana pisma so ležala na pošti. Ker nikdo od nameščenecv ni imel časa, da bi jih šel dvigniti. Poštna uradnica je morala celo telefonično opozoriti gospodo, da pride po rekomandirana pisma, ki so že tretji dan ležala na pošti. Seveda so posamezne reklamacije »po krivdi pošte« (tako pravi sedaj zvezarska gospoda v društvu) prekasno prispele in jih niso mogli upoštevati.

Kako lep red vlada pri društvnem vodstvu v Ljubljani, dokazujejo sledeča dejstva:

Enci Marija je reklamirala glasovnico, pa je dobila odgovor, da nima volilne pravice, ker je več mesecev v zaostanku s članarino! Predstavite si razburjenje te članice, ki je članarino redno plačevala ter jo ima plačano že do konca oktobra 1935,

vsled čudnih evidenc pri društvu pa je izgubila volilno pravico.

Stara članica Schapetz Ana je reklamirala svojo glasovnico na podlagi članske izkaznice št. 9829, a društvo jo zavrne, češ, da nimajo nobene članice z imenom Schapetz Ana, pač pa je članica Ivana ter vsled tega Ana ne more dobiti glasovnice. Kaj zato, če je Ana leta in leta plačevala članarino, če ima izkaznico, če je v krstnem listu zapisana za Ano, za društvo eksistira samo Ivana, ki je dejansko sploh ni!

In sličnih primerov pri reklamacijah bi lahko našteali še več.

Dan za dnem so hodili starčki-upokojenci za svojimi glasovnicami, a vse brez uspeha, prišli so na dan volitev takoj h komisiji in zahtevali svoje glasovnice, a bilo je vse zaman. Komisija je odgovarjala: Si že volili! — Pojdi in ugotovi, kdo te je podpisal — in slično.

Pred pričetkom volitev je predsednik volilne komisije odredil, da se bodo volilci pozivali po številkah, ne pa tudi po imenih, češ, da bi to vzelo preveč časa. Ker bi bila s tem zelo otežena kontrola, je s. Smasek proti temu protestiral in končno zapustil volišče z izjavo, da bo vložena ponovna pritožba radi ugotovljenih nepravilnosti. Zastopnik glavnega odbora je menil, da naj bi se ne povzročalo novih izdatkov za ponovitev volilnega akta, nakar mu je s. Smasek odgovoril, da zadene odgovornost za to tiste, ki preprečujejo, da bi prišla volja članstva do izraza.

Zvezarska lista g. Vokača je dobila na tak način 493 glasov, lista s. Smaseka pa 471 glasov, dasi bi pri nepristranskih volitvah dobila nad 500 glasov in s tem vse delegate.

Pritožba je vložena. Vršile se bodo nove volitve, za katere članstvo že danes zahteva, da se vrše pod vodstvom nepristranskega upravnega organa, ker la tako bodo preprečene nadaljnje manipulacije.

Zadeve staroupokojencev se obravnavajo

Gospod železniški minister je takoj odstopil spomenice, ki mu jih je predložila deputacija upokojencev, splošnemu oddelku generalne direkcije.

Generalna direkcija je že dne 29. VII. 1935 pod G. D. št. 82.485/35 zahtevala od ljubljanske železniške direkcije na posamezne točke poročila.

V imenu izvoljenega akcijskega odbora sta ss. Pintarič in Korošec

dne 7. VIII. predložila ljubljanski direkciji posebno spomenico, v kateri sta podčrtala zlasti zadevo prevedbe kronskih rent z veljavnostjo od 1. VIII. 1927 ter ostale za upokojence važne točke.

Dne 12. VIII. pa je akcijski odbor predložil generalni direkciji celotno zbrano gradivo v zadevi kronskih rentnikov z navedbo nad 100 konkretnih slučajev onih rentnikov, ki so danes obsojeni na lakoto in bedo.

Degradiranci iz leta 1929 — pozor!

Naše dosedanje intervencije, da bi se nam pripoznala službena leta pred nastavitvijo vsaj za penzijo, doslej niso uspela.

Čeprav smo bili nastavljeni leta 1926 z vsetjem vseh službenih let, smo bili kasneje degradirani v prvo stopnjo in več je že naših sotovarišev, ki so po 30 in več letih službe bili odpušteni brez pokojnine, ker

niso imeli 10 let službe.

Potrebno je, da se pogovorimo o nadaljnjih ukrepih pri sedanjem železniškem ministru. Zato vas vabim, da pridete, kolikor ste službe prosti, v nedeljo, dne 18. t. m. v Ljubljano, kjer se sestanemo ob 10. uri dopoldne v Delavski zbornici, I. nadstropje, glavni vhod.

A. B.

Veliki svet strokovnih organizacij

ki je bil sklican za 18. VIII., je preložen na kasnejši termin. Dnevni red ostane isti, in sicer:

Delavske minimalne mezde (poročata Vladimir Pfeifer in Lovro Jakomin.)

Delavsko zavarovanje za nezaposlenost (poročata Jovo Jakšič in Evgen Štark).

Delavsko zavarovanje za bolezen (poročata Luka Pavičević in Fadil Kartagić).

Svobodne strokovne organizacije z ozirom na rumene fašistične tendence v delavskem gibanju (poročata Bogdan Krekić in Franc Svetek).

Ker je potrebno, da Veliki svet strokovnih organizacij zbere čim obširnejši in originalni material o vprašanjih, ki so na dnevnem redu, pozivamo vse naše strokovne organizacije, da prirede ankete v krogu svojega delovanja, o čem naj se govori na Velikem svetu strokovnih organizacij.

Veliki svet strokovnih organizacij se sklicuje na podlagi § 16 statuta URSSJa, ki se glasi:

»Čl. 16. Veliki svet strokovnih organizacij tvorijo:

- a) člani izvršnega odbora URSSJ;
- b) delegati priključenih organizacij.

Čl. 17. Organizacije do 1000 članov imajo pravico do enega delegata. Organizacije z več kot 1000 članov do dveh delegatov.

Čl. 18. Potne stroške zveznih delegatov na sejo Velikega sveta strokovnih organizacij nosijo dotične zveze.

Čl. 19. Seja Velikega sveta strokovnih organizacij sklicuje in vodi izvršni odbor URSSJa. Seje se sklicujejo po potrebi.

Čl. 20. Namen Velikega sveta strokovnih organizacij je, da se posvetuje, ko se ne vrši deželni kongres, o važnejših aktualnih vprašanjih: socialnih, gospodarskih in agitijskih ter da o njih sklepa.

Za izvršni odbor:

Tajnik: Bogdan Krekić. Predsednik: Luka Pavičević.

Nova Naredba o Bolesničkom fondu

Još god. 1923., kad je donešena sadanja Naredba o osiguranju drž. saobraćajnog osoblja za slučaj bolesti i nesreće, konstatirali smo, da je zastranjena od duha Zakona o osiguranju radnika i da će, toga radi, njeno praktično provodjanje dati vrlo slabe rezultate. Konstatirali smo to na osnovu činjenice, što je Naredbom skoro u potpunosti

negiran princip samouprave

i što je sva nadzorna vlast dana u ruke ministarstva saobraćaja. Ta dva elementa riješena su Naredbom skroz nepravilno. Samoupravu, koju je Naredbom trebalo članovima zagarantirati najmanje u isti mjeri kao što je zagarantirana Zakonom članovima općeg radničkog osiguranja, posve je izostala. Svu legislativnu i egzekutivnu vlast u fondu zadržala je sebi željeznica. Ona provodi osiguranje po svojim organima, ona postavlja liječnike, ona određuje sveukupnu politiku fonda i vrši nadzor nad njim. **Predviđena samouprava kroz »izabrane i imenovane« predstavnike nije u stvari nikakva samouprava; to je — malo drastičnije rečeno — samo smokvin list, kojim se prikriva jedno nepravilno i nezakonito stanje.**

Mi smo — tada još — ustvrdili, da će Bolesnički fond, upravljan na toj osnovi, prije ili kasnije zapasti u teškoće i da će njegovo članstvo prema njemu ispoljiti najveće nezadovoljstvo. Razvoj je ta naša rezoniranja potpuno potvrdio. Svakovrsne teškoće, s kojima se fond bori, iz godine u godinu su teže, nezadovoljstvo članova s njime iz godine u godinu je veće. Time u vezi već godinama traži se izlaz iz te teške situacije. U tome traženju dolazilo je do izražaja sve jače spoticanje u Naredbu, na kojoj je sazidana zgrada fonda. Naredba nije dobra! Naredbu treba mijenjati! I tako je došlo do toga, da je na nekoliko već skupština Bolesničkog fonda pretresana potreba njene izmjene i izabrani su odbori, da te izmjene utvrde.

Nakon nekoliko-godišnjih diskusija o izmjeni Naredbe o osiguranju saobraćajnog osoblja došlo se danas dotle, da imamo nekoliko novih projekata, koji čekaju na konačnu diskusiju i na konačno formiranje. Razmatrajući te nove projekte pobliže, njihov sadržaj nas zapanjuje. U njima se ništa bitnog ne mijenja! Nova Naredba, prema izradjenim projektima, sankcionisala bi u glavnom sadanje stanje, t. j. sve dosada donešene dopune i izmjene, kojima se članovima smanjilo prava na potpore, dočim sam duh upravljanja ustanovom i nadzora nad njom ostao bi i dalje ist. Upravnike kao i sve ine službenike u fondu postavlja željeznica, nadzor nad fondom ostaje i nadalje u sferi Ministarstva saobraćaja. Tobožnjom samoupravom, koju bi sačinjavali polovica biranih i polovica imenovanih službenika, preostaje jedino zadatak, da vodi brigu o raspoloženju naturene joj birokracije i g. Ministra i da svoje samoupravne zaključke podešava tako, da ne će na sebe navući njihov gnjev, jer u protivnom može biti razjuren. Suverenim gospodarem u fondu u tome slučaju postaje njegov upravnik, na kojeg prelazi sva vlast. Ako bi između samouprave i upravnika došlo od spora uopće se ne može desiti, da se eliminiira upravnik, već jedino samoupravu. Po duhu postojećih projekata, upravnik prestaje biti upravnik pod nadzorom samouprave, već se samouprava stavlja pod nadzor upravnika. Povrh tih prerogativa, da fondom gospodari putem lica svojeg povjerenja, g. Ministar saobraćaja pridržaje sebi pravo i poništavanja svih skupštinskih i inih zaključaka, koje obnađe u neskladu za odredbama Naredbe. To u praksi znači, da će i članske skupštine morati da vode računa o svim raspoloženjima odzgora i da donose samo takve zaključke, koji ne će izazvati ničiji gnjev. One

će morati voditi računa o eventualnim subjektivnostima, kojima će se u datim prilikama gledati na njihov rad. Ako će u Ministarstvu saobraćaja provodjati politika štednje, ista politika morat će biti primijenjena i u Bolesničkom fondu, ne obazirući se na ekonomske i zdravstvene potrebe članova, koje baš u takvim prilikama rastu. Uloga samouprave u takvim prilikama svodi se na izradbu predloga za smanjanje potpora i ograničavanje članskih prava. Ona će to morati činiti, jer samo takve odluke mogu očekivati sankciju.

Ostavljanjem nadzorne vlasti nad Bolesničkim fondom u rukama Ministarstva saobraćaja ostala bi sudbina fonda i njegovih članova i nadalje u neizvjesnosti. On dolazi u istu situaciju, u kojoj bi se našlo i ostalo radničko osiguranje, da mu na pr. nadzorna vlast bude Savez industrijalaca ili pak Industrijska ili Obrtnička komora. Razvoj prilika doveo bi te ustanove brzo u položaj, da prerogative nadzorne vlasti iskoriste za svoje poslodavačke interese, a ne za interese radničkog osiguranja i njegovih članova. Nikako drugačije ne može biti ni kod osiguranja željezničara. Ministarstvo saobraćaja je, istina, eminentno državna ustanova, samim time ono treba da se rukovodi i općim interesom, no u odnosu prema željezničkom osoblju ono je poslodavač i — htjelo ili ne — ono se tu rukovodi prvenstveno tim, t. j. poslodavačkim interesom. Ono je poslodavač članova Bolesničkog fonda, pa je logično, da će se u odnosu nadzorne vlasti prema toj ustanovi isto ispoljiti poslodavački interes. Drugačije ne može biti, drugačije nije ni do sada bilo! Ministarstvo saobraćaja ne može biti u ovom slučaju nezainteresirani faktor, što bi isključilo subjektivnost, već obratno. Kakve to posljedice radja, vidjeli smo i osjetili u radu fonda do danas.

Ovom našom kritikom dali smo dovoljno jake argumente za primjenu novog duha u provedbi osiguranja saobraćajnog osoblja, koju treba u cjelosti povjeriti zainteresiranom osoblju i staviti je pod nadzor jedino zvanog i nadležnog Ministarstva socijalne politike i narodnog zdravlja. Samoupravno pravo osoblja treba da dodje do punog izražaja, ono ne smije ničim biti ometano. Pravo samouprave treba da bude ne samo da glasa ili ne glasa za predloge upravnika, nego i da mijenja upravnika, ako ne radi u skladu sa težnjama samouprave. Ako saobraćajne ustanove uistini žele biti susretljive prema fondu i odstupiti mu osoblje, koje će vršiti njegove administrativne poslove, treba tu susretljivost prihvatiti, ali odlučno odbiti, da to osoblje ne bude samoupravni odgovorno i da ono smije ili može raditi u fondu ma šta na svoju ruku. Upravnik pako i njegov zamjenik u nijednom slučaju ne mogu biti lica, koja ne proizadju iz pristanka ili izbora, provedenog po samoupravi. To nije stvar forme ili pak oportuniteta, već stvar principa. Lica, koja će fondom u užem i širem okviru upravljati, moraju uproizći iz povjerenja osiguranika, a nikako i nikada iz povjerenja nekog trećeg, a pogotovo pak ne protiv povjerenja članova. Pravo biranja upravnika i ličnjaka je osnovno pravo samouprave, bez toga prava ona nije samouprava, već samo njena sjena. Na takvu samoupravu članstvo Bolesničkog fonda neće nikada pristati. Ako se o tome zahtjevu članstva ne će voditi računa, posljedica će biti, da će se njegov opozicioni stav ispoljavati sve više i osjećati sve teže. Iste posljedice predstoje, ako se ne smanji preteški uticaj Ministarstva saobraćaja, t. j., ako se vrhovni nadzor nad fondom ne ustupi jedino za to nadležnoj ustanovi, a to je Ministarstvo socijalne politike i narodnog zdravlja!

— — —

Dopisi sa raznih strana

Veliki javni zbor radništva radionice Zagreb

30. jula o.g. ostati će značajan datum u analima borbe za bolji život željezničarskih radnika. Na poziv drugova, koje radništvo od ranije poznaje kao iskrene svoje pobornike, u velikoj dvorani željezničarske kantine našlo se na okupu preko hiljadu radnika, koji su kuražno i dostojanstveno tražili poštivanje stečenih prava i poboljšanje svojih radnih i plaćevnih prilika. Od kad je Savez željezničara razpušten, takvog zbora željezničarskih radnika i službenika nije bilo. Žuti i nacionalni, ma da imaju organizaciju i slobodno djelovanje, zborove nisu uopće sazivali, a da su koji i sazvali, radništvo im se ne bi odazvalo, jer ono zna, da žuti i nacionalci nisu i ne mogu biti njegovi predstavnici. U oskudici organizacije i radničkih povjerenika, zbor su sazvali drugovi Kmet i Brlić. Zboru je predsjedao drug Kmet, a referat o povlasticama na vožnju i ostalim aktuelnim pitanjima podnio je drug Brlić. Otvarajući zbor drug Kmet je objasnio razloge njegovog sazivanja i molio sakupljene za red i disciplinu. To u toliko više, jer bi — u slučaju ma i najmanjeg nereda — imali da odgovaraju sazivači. Neka vlast i pretpostavljeni vide, da smo mi — i ako nam nije dopuštena organizacija — ipak svijesni i složni. Neka ujedno uvide, da je kranje vrijeme, da nam se opet dozvoli organizaciono djelovanje i omogućiti predstavništvo putem radničkih povjerenika. Čim nam se to omogućiti, ne ćemo više imati toliko potrebe da sazivamo zborove, naša životna pitanja rješavati će tada odgovorni funkcioneri. Danas ih moramo rješavati svi. Ovaj savjet druga Kmeta zbor je poslušao. Za cijelo vrijeme trajanja zbora vladao je savršeni red i mir. Nakon vrlo stvarnog referata druga Brlića o svakodnevnim pitanjima i potrebama, zbor je jednoglasno prihvatio sljedeću

resoluciju:

Radnici radionice i ložionice državnih željeznica u Zagrebu, sakupljeni na zboru dne 30. jula 1935 godine, održanom u željezničkoj kantini u Trnjanskoj cesti broj 1

konstatuju:

1. Rešenjem gosp. ministra saobraćaja broj 1344/30 od 18. januara 1930 godine donijet je pravilnik o voznim povlasticama, koji je radnicima priznavao (sa manjim iznimkama) ista prava kao svem ostalim imenovanome saobraćajnom osoblju, a koja prava su radnici uživali sve do mjeseca juna 1934 god. kada je riješenjem gosp. ministra broj 14.410/34 od 15. juna 1934 važeći pravilnik dokinut i donešen novi, koji je radnicima ukinuo skoro sve povlastice, koje im je stari pravilnik garantovao.

2. Dana 27. septembra 1934 godine pod G. D. broj 75.669/34 donet je novi pravilnik, kojim je nama radnicima vraćen jedan dio onih povlastica, koje smo ranije uživali, ali smo i tim pravilnikom ostali prikraćeni u onim pravima, koja su ostalim službenicima drž. saobr. osoblja vraćena, a kojima se mi radnici ne možemo koristiti.

Povlastice, kojima se radnici ne mogu koristiti i za koje mole jesu

sljedeće:

A. Da nam se vrati pravo na besplatno prevoz gorivog drveta i uglja.
B. Da nam se izdaju besplatne godišnje karte za brzi voz, preko 100 km, a ne nakon 400 km kao što je sada.

C. Da se šegrtima dadu besplatne karte za polazak šegrtske škole, kao što ih dobivaju djaci iz člana 17. pravilnika.

D. Da se radnicima dade ukoričene legitimacije nakon jedne godine službe.

E. Da članovi obitelji umrlog radnika-službenika, koji primaju penziju, iza njegove smrti dobiju pravo na legitimaciju bez obzira na broj godina službe.

Radnici mole i apeliraju na gospodina ministra saobraćaja, da popravi

loše odluke svojih prethodnika te da nas radnike tretira na isti način kao i sve ostalo imenovano osoblje u pogledu svih beneficija te da nas izjednači sa njima, kako mi radnici nebi imali osjećaj, da smo građani drugog reda.

Čudo od globa u zagrebačkoj radionici

Polovica skupinovodja zagrebačke radionice primilo je ovih dana pismene dekrete, u kojima je sadržana kazna globom od jedne dnevnice, jer da nisu spriječili obustavu rada i okupljanje radništva pred zgradom uprave radionice dne 15. sept. 1934. Ta globa je vrlo karakteristična za prilike, koje u našoj radnici vladaju. Da ne dižemo dokaze za tu karakterističnost navodimo tekst žalbe, koju su posve nedužni kažnjenici podnijeli protiv primljenih dekreta. Te žalbe potkrijepljene su sljedećim obrazloženjem:

»Do mjeseca septembra 1934 godine primili su radnici radionice Zagreb akontaciju na svoju zaradu svakoga petnaestoga u mjesecu putem platnih spiskova bez ikakve zaprieke sa bilo koje strane. Dana 15. sept. 1934 godine prošlo se po radionici, da radnici ne će ovaj puta primiti akontacije radi toga, što šef mjesne kontrole ne će da potpiše platne spiskove po kojima se radnicima daje akontacija.

Kako su sve životne prilike radnika opuštenije na petnaesti i prvi u mjesecu, ta je vijest da taj dan ne će primiti akontacije djelovala na njih najnepovoljnije, pa nije ostala i razumljiva, bez svakoga dogovaranja, spontana akcija radnika time, što su poslije doručka otišli pred zgradu uprave, da tamo protiv nedobivanja akontacije zamole razjašnjenje.

Gospodin upravnik je tada radnike izvjestio, kako ne može dati akontacije uslijed odluke šefa mjesne kontrole i radnici su tada izabrali par svojih drugova, koji su otišli do šefa mjesne kontrole i zamolili ga neka bi odobrio isplatu, a radnici su se u miru vratili na posao. Gospodin šef mjesne kontrole je tim radničkim delegatima izjavio od prilike ovo:

»Ja ne ću dozvoliti da vaš upravnik isplaćuje akontaciju radnicima putem platnih spiskova, jer je taj način protuzakonit, već tražim, da se akontacija isplaćuje na privremene priznanice, koje propisuje finansijski zakon, a vaša uprava to znađe i neka po tome postupi.«

Iz napred izloženoga vidi se, da je to nepotrebno uzbuđenje radnika zapravo skrivila uprava sama, koja nije provela u praksu postojeći zakonski propis već je time došla u nemogućnost isplata akontacija radnicima, što je prouzročilo i razumljivo ogorčenje.

Kako ja kao skupinovodja i kao radnik nisam ničim pridonio tome aktu radnika da odu pred zgradu uprave, a isto tako ne bi bio u stanju da ih u takovom efektu spriječim da odustanu od svoje namjere, to molim da se odluka g. upravnika radionice poništi i mene riješi novčane kazne, jer sam kažnjen potpuno nevin.»

U pomanikanju radničke organizacije i radničkih povjerenika moraju — za krivicu uprave — odgovarati skupinovodje. Tako se izvlače od odgovornosti faktični krivci!

Skupinovodja.

Zašto je naša produkcija najjeftinija?

U više zgoda naši radnički povjerenici ukazali su na potrebu, da se radničkom radništvu povise zarade, koje su i za najskromniji život u ovom skupom gradu nedovoljne. Dobivali smo odgovor: Zagrebačka radionica je najskuplja, pa se — radi toga — pomišlja na njezino preseljenje u Kraljevo, gdje će radna snaga biti jeftinija. Zadnji broj »Saobraćajnog pregleda« demantuje tu tvrdnju. Nadležni stručnjaci to kažu, da je opravka prevoznih sredstava u zagrebačkoj radionici — kod izdatka 9000 Din za 10 do 25% jeftinija od drugih radionica. Divan dokaz, da su radnički povjerenici i te kako u pravu, da traže za radnike povišicu.

Kad je riječ o osjetno većoj produktivnosti zagrebačke radionice, moramo pred javnost iznijeti jedno vrlo važno objašnjenje: U zadnje vrijeme u našoj radionici smrvljeno je 5 radničkih života. Zadnje razmrskanje glave desilo se kod utovarivanja »Štosa«. Za utovarivanje teških hrastovih komada uzeto je premalo radnika, ali se tražilo svršavanje posla na vrijeme. Epilog bio je: pad balvana na glavu radnika i — smrt.

Prekovremene satove radionica još uvijek ne plaća sa odgovarajućom

većom zaradom. U pravilu radnici rade 10 sati dnevno, dakle 2 sata preko-vremeno. Kod satnine od 2 Din preko-vremeni dnevni rad trebao bi biti na-plaćen sa 6 Din, sa premijom 8 Din, međutim sve to voda odnese, a pro-dukcija ipak raste.

Prekomjerno satiranje radnika pri radu i prikraćivanje pri zaradi stvara situaciju, koja upravnicima donosi lo-vorike, a nama radnicima patnje i bi-jedu. Ta situacija biva automatski ma-nifestirana u dva suprotna pravca: produkcija radionice u stvaranju pre-ma ostalim radionicama frapantno po-jeftinjuje, nesreće pri radu i oboljeva-nja radnika se povećavaju! Profit na jednoj strani uzrokuje nenadoknadi-vi gubitak na drugoj. Radnici so ti koji gube i stradaju.

Radnici! Progledajte! Naša sloga može sve to da izmijeni i popravi!

Radnik.

Sisak

Patnje našeg ložioničkog radništva mnogo su oвеćane raspuštenjem lo-žionice i premještanjem. Koliko brige i troška zadaje premještanje iz jednog mjesta u drugo znade vrlo dobro sva-ko, tko je jednom selio. Našim premje-štenjem ne mijenja se samo stan i mje-sto obitovanja, nego se mijenjaju svi životni odnosi. U Sisku smo tako re-kuć kod kuće, tu su nam rođjaci i

znanci, ako ti je nužda utekneš se k njima, u stranom mjestu svega toga neima. Tu biva čovjek sam samcat, usluge možeš dobiti samo za novac. Život naš time automatski poskuplju-je, što znači, da se naša bijeda uve-ćava. Neki drugovi, ma da već imaju 12 i više godina službe, doživeli su povodom raspuštanja naše ložionice gorko razočaranje: mjesto dekreta o premještenju dobili su dekret o otpu-stu. To se dogodilo svima, koji su dospjeli da urede pitanje svoje stal-nosti. Njihova bjeda je najveća.

Z.

Srpske Moravice

Kako sadanje upravljanje našim Bolesničkim fondom nije u skladu sa potrebama članova dokazuje slučaj jednog teškog tuberkuloznog radnika kod nas. Po ordinirajućem liječniku bio je predložen na liječenje u sana-torij na Golniku, ali se riješenja o to-me nikad nije moglo dočekati. Kad je riješenje o bolovanju ipak stiglo, Ob-lasna uprava Bolesničkog fonda u Za-grebu odredila je liječenje u Novom Marofu, jer je bolesnik radnik, za ko-jeg plaća liječenje fond. Ovaj ne na-lazi računa, da plati za liječenje nešto više pa da ono bude efikasnije, već da plati manje, a bez obzira na ko-načni rezultat. Da li je to pametno i korisno neka sude članovi.

Riš.

Plenarna sjednica mjesnog medjustrukov-nog odbora „URSS-a“ u Banja Luci

Mjesni Medjustrukovni odbor Urss-a održao je na 21. jula ove go-dine svoju redovnu godišnju sjednicu čitavog foruma radničkog pokreta u Banja Luci, na kojoj su bila rasprav-ljena najaktualnija radnička pitanja, kao i dosadašnji rad izvršnog odbo-ra.

Drug Magut Luka, sekretar po-družnice u Banja Luci, poslije svih podnešenih izvještaja o radu ovog odbora, čiji je i on bio član, osvrnuo se je na rad Izvršnog odbora, pa je rekao, da je Izvršni odbor predstav-ljao drug Balaban Dušan, povjerenik Radničke komore, jer je odbor radio tako, kako je on htjeo. Razni za-ključci donošeni su, bez obzira na dovoljan broj članova, a o održava-nju sjednice odbora nisu bili obavje-štavani članovi, da bi mogli svi biti prisutni, jer svaki puta nisu mogli doći u Radnički dom, da na službe-noj tabeli vide, kada će se sjednica Izvršnog odbora održavati. Predsjed-nik Izvršnog odbora nije vršio svoje dužnosti kako bi to trebalo, jer je dozvolio, da drug Balaban ovako radi te da kao blagajnik Izvršnog odbora on saziva sjednice i rukovodi odbo-rom na svoj način, kako to njemu konvenira a ne kako to radnički po-kret traži.

Pojedini člani Izvršnog odbora su iz Banja Luke za radom, drugi na odsluženju vojnog roka, a njihova mesta ostala su nezasednuta, naroči-to u nadzornom odboru, pa je tako Izvršni odbor ostao bez kontrole u finansijskom radu kroz čitavu godi-nu. Ovakav se rad u buduće nesmi-je dogoditi te apeluje na plenum, da drugovi u ovaj Izvršni odbor biraju

agilne drugove, koji neće dozvoliti, da pojedinac čini što hoće, nego koji će raditi za podizanje radničkog po-kreta, kakav treba da ima Banja Luka.

Izlaganja druga Moguta plenarna sjednica prekidala je nekoliko puta brzim odobravanjem.

Dalje se je prešlo na pitanje iz-bora za radničko osiguranje, na po-viševanje pomoći Berza rada sa 6 na 20 nedelja, na donošenje zakona o osiguranju za starost, iznemoglost i smrt.

Po ovim pitanjima govorili su mnogi drugovi. Na kraju je donešena i rezolucija, koju je plenum jedno-glasno primio.

Tako je rad ovog plenuma zavr-šen, a kako je pao zaključak, da sva-ka podružnica predloži po jednog člana i zamjenika u Izvršni odbor?

Nova uprava kasnije se konsti-tuisala ovako:

Predsjednik: Luka Magut, ložać; potpredsjednik: Muhamed Hazaz, obuçar, I. sekretar: Emil Zrelac, pri-vatni namještenik; II. sekretar: Ka-zim Hadžić, monopolski radnik; I. blagajnik: Mustafa Čeremić, bri-jački pomoćnik; II. blagajnik: Slobodan Kokanović, živežarski radnik.

Članovi: Sarafim Franjo, stolar i Dervišić Mustafa, konobar.

Nadzorni odbor: Predsjednik: Franjo Semojić, bravar; Ježernik Blaž, rudar; Jurić Mato, građevin-ski radnik.

Ispred kulturno-sportskih društa-va: Sofet Filipović, privatni namje-štenik; Nešić Stevo, grafički rad-nik.

Zanimivosti za železničarje

Zvezarji se hudeju nad lastnim uspehi.

Še do danas ni rešitve, vzklikajo zvezarji v enem zadnjih Glasnikov, ko opisujejo »Dolgo in žolčno borbo zveze z merodajnimi čini-teljci«, predno so se ti milostno odločili in razpisali volitve v delavski fond.

Lansko leto so zvezarji do neba povzdi-govali velikanski uspeh »Razpis volitev v fond« in svojo zmago, ko so dobili na celi črti vse delegate.

Letos ugotavljajo: Delavci plačujejo visoke prispevke v fond, nimajo pa nikake pravice do soodločanja, vse je zašlo na mrtvo točko, kjer je bilo pred volitvami, ker od-ločujoči pravijo, da nima smisla sklicati glavno skupščino, ker itak ne more glavna skupščina ničesar spremeniti! Obupno vzkli-kaajo, ali naj bodo njihovi skupščinarji le »mrtvi statisti brez vsakih pravic in sood-ločevanja«?

Da gospodje zvezarji, po vaših zmagah navadno glava boli! Vsi smo slišali vaše zmagoslavno kričanje po lanskim volitvah, vsi delavci so čakali na uspehe enodušno

izvoljenih vaših delegatov, edini uspeh pa je ta, da ste se tekom enega leta prepričali o nepravilnosti vaše taktike, ker ste šli v volitve skupščinarjev, ki nimajo nikakih pravice, marveč so samo štafaža za upravo.

Kakor v bolniškem fondu, kjer imate že 10 let vso upravo v svojih rokah, doživljajo železničarji udarec za udarcem, grozi isto tudi v delavskem pokojninskem fondu. Dvem gospodom se ne da služiti: Vam preostaja ali še naprej moledovati in ostati v milosti pri gospodu (račun za to plača itak delav-stvo) ali pa likvidirati in se pridružiti onim, ki so odločeni voditi brezobzirno borbo za delavske pravice in v tej borbi seveda pre-vzeti nase posledice borbe in žrtve.

Strojvodje spregledujejo.

Bili so časi, ko društvo strojvodij niti pogledalo ni kake druge organizacije, saj je imelo rešeno vprašanje premožgovnih premij in činov. Tekom let je tudi za strojvodje prišel udarec za udarcem, premije so kop-nele, napredovanja ni bilo več, tehnična ka-

tegorija je izginila in znašel se je strojvodja v isti vrsti z vlakovodjem ali kako drugo višjo eksekutivno kategorijo. Čim bolj so kopnele ugodnosti osebj, tem bolj je pre-vladovala pri strojvodjih uvidevnost, da je treba iskati drugo pot — pot združitve, ako se hoče preprečiti nadaljno poslabšanje.

Na letošnjem kongresu bodo razprav-ljali baže tudi že o predlogu, kako bi se usta-novila neka »Zveza železničarskih strokov-nih organizacij«. Ni ta ukrep popolna rešitev vprašanja, prvi korak pa je le, ker dokazuje pravilnost stališča zavednih železničarjev, da je nužno potrebna enotnost, in ne katego-rijska razcepljenost.

Zvezarji so zborovali v Osijeku.

Program njihovega kongresa je bil obi-čajen. Spremembe so bile le sledeče: Od šte-vilke 35.000, ki so jo rabili tekom zadnjih let, so se iz taktičnih razlogov pomaknili na številko 37.000.

Izvolili so si novega dosmrtnega čast-nega predsednika v osebi inž. Nikola Djurića, zvečer so na vrtu Grand hotela priredili de-legatov banket, že preje pa so popoldne s tajnim glasovanjem izvolili novo upravo, za katero je glasovalo 60 delegatov, proti tej upravi je glasovalo 42 delegatov, a 8 se jih je vzdržalo. Zaupanje upravi je bilo torej izrečeno s 60:50.

Tudi v zvezi se polagoma giblje in iz-gleda, da bo tudi tam prišlo do spoznanja.

Hvalevredna hitrost Centralne uprave humanitarnih fondov

Vsem železničarjem je znano, da se Centralna uprava humanitarnih fondov nahaja vsa leta v rokah zve-zarjev in zato ni čudno, da prihajajo rešitve iz Centralne uprave šele po več mesecih, da, po več letih.

Centralni upravni odbor skrbi, da ima vsako leto primerno število sej, saj dobi za to toliko več sejin in ne smemo zameriti gospodom, če vsled tega razne vloge in pritožbe res »te-meljito« preresetavajo.

Navajamo danes zopet primer o izrednem poslovanju tega zvezarske-ga centralnega upravnega odbora.

Neki delavec ljubljanske železni-ške direkcije je dne 8. maja 1933 za-prosil za nabavo kilnega pasu. Ker uživamo v bolniškem fondu tako »ši-roko« samoupravo, da mora vsaka najmanjša zadevica romati v potrdi-tev Centralnemu upravnemu odboru (drugače Centralni upravni odbor seveda ne bi mogel imeti toliko sej in sejin — op. ur.), je tudi sklep ljubljanskega odbora o tem kilnem pasu romal v Beograd. Dne 12. VI. 1935, torej po dveh letih in dveh me-secih, pa je dobil prizadeti delavec rešitev, da mu je Centralni upravni odbor ugodil in odobril kilni pas ter naj se zglaš pri kirurgu g. dr. Maj-cenu v Mariboru, da mu bo kilni pas izročil.

Gospodje zvezarji vedno kritizi-rajajo nad slabim poslovanjem Okrož-nih uradov, zato smo radovedni, ko-liko let se mora čakati na kilni pas pri Okrožnem uradu, če traja ta pro-cedura pri železničarski bolniški bla-gajni, kjer skrbe zvezarji za največjo ekspeditivnost, nad dve leti?

Delavci, ki se strinjate s tako hi-trim uradovanjem bolniškega fonda, oddajte še prihodnjič glasove za zve-zarske kandidate!

Dopisi

Zagorje — Trbovlje.

Sestanek, ki smo ga imeli dne 16. junija 1935, je bil prav dobro obiskan. Na sestanku jo poročal s. Korošec iz Ljubljane, ki je nam lepo razložil po-ložaj železničarjev, aktivnih in upo-kojenih, težnje staroupokojenih rent-nikov in miloščinarjev, o voznih ugod-nostih, bolniškem fondu, dopustu in o tozbah glede stalnosti delavcev. Sprejeli smo sklep, da se vrši članski sestanek vsak mesec in širši sestanek vsake tri mesece.

Pomožni čuvaji in desetarji, ki so bili letos prevedeni v dnevničarje, so zelo prikrašani na svojih plačah. Po-možni desetarji, ki so imeli 30% povi-ška, so po prevedbi na slabšem celo za Din 400 mesečno. Pomožni čuvaj, ki je bil preveden v dnevničarja po uveljavljenju novega zakona iz leta 1931, je imel plače mesečno z dokla-do vred Din 1172, sedaj po novem je pa dobil Din 807, dasi ima že 21 let službe. Ali ni to nekaj nečuvnega. Če bi delal pri skupini, bi zaslužil na 25 delovnih dni Din 840, pa bi bil vsako nedeljo in praznik prost, dočim je pri obhodniški službi prost vsako četrto nedeljo in spi komaj vsako četrto noč.

Ljutomer

Po daljšem času smo imeli železničarski sestanek tudi pri nas, da smo se pogovorili o krivicah, ki se nam vsem gode. Koliko smo izgubili tekom let nastavljenici, še po-sebno pa delavci, ni potreba naštevati. Vse naše pravice so ostale le na papirju, pro-govni delavci smo dve leti izgubili ves red-ni dopust in nikdo se ne zmeni, da bi nam vsaj sedaj to nadomestil. Vzeli so nam 10 odst. plač, uvečanih plač skoraj ne poznamo več, za pokojnino so nam odtegnili 2 in pol vojna leta, katere smo morali svojčas pla-čevati. In tako naprej — samo slabše dneve smo doživeli.

Sprejeli smo, da je rešitev iz težke-ga položaja v nas samih: združiti se mo-ramo in se tudi bomo. Zato pozdravljamo akcijo zavednih železničarjev, ki delajo na ustanovitvi splošne železničarske organiza-cije »Saveza železničarjev Jugoslavije«, ka-tere se bomo trdno oklenili in delali za boljše bodočnost.

„Nacionalne“ strok. orga-nizacije v pravi luči

Grafično delavstvo je od vseh de-lavskih skupin najbudneje obvarova-lo svojo strokovno enotnost. Tudi grafični delavci so različnih politič-nih in svetovnih nazorov, ampak vedno so rekli: vsi grafičarji imamo svoje skupne interese in brez ozira na različne nazore moramo imeti svojo enotno strokovno organizacijo, ki bo varovala gnotne in poklicne interese vseh članov.

Zato je grafično delavstvo obva-rovalo svoje po vojni priborjene pravice. Podjetnikom je bila taka enotna organizacija trn v peti. Letos niso hoteli več podpisati podaljšanja tarifne pogodbe in delavstvo je mo-ralo stopiti v stavko. Čeprav je vse delavstvo te stroke organizirano, vendar traja že cel mesec ta boj. Podjetniki so skušali na vse načine razbiti organizacijo. Čene bi bila grafična organizacija tako enotna, bi kapitalisti gotovo že dosegli svoj na-men, da izločijo organizacijo in pri-silijo posameznike, da bi se udinjali za nižje plače in slabše delovne po-goje. Samo radi enotnosti jim bodo te nakane spodletele.

Največ so si obetali delodajalci s tem, da so iz gotovih elementov zlasti na jugu napravili neko »na-cionalno« jugoslovansko organizaci-jo grafičarjev, ki naj bi liralala štrajk-breherje v slovenske tiskarne. Gra-fičarji niso nasedli na ta »nacionali-stični« lim in podjetja, ki so zaposli-la nekaj »nacionalnih« stavkokazov, so utrpela sama škodo, ker so jim neuki »nacionalci« pokvarili stroje.

Iz tega sledi vzoren nauk za vse delavske in uradniške skupine, zla-sti za železničarje. V tem dolgotraj-nem in hudem boju grafičnega delav-stva se je pokazalo, kakšno vlogo igrajo takozvane »nacionalne« stro-kovne organizacije. Take organizaci-je so najete samo za podjetja, da pod firmo nacionalnosti razbijajo eno-tnost delavstva, da z denunciant-stvom, štrajkbreherstvom in z dru-gim povzroče razdor med uslužben-stvom, gospodom pa dajo orožje v roke, da potem po mili volji gospo-darijo z uslužbenci in jih vedno bolj gnotno in moralno ponižujejo.

Železničarji smo vsi jugoslovans-ki državljani, govorimo in pišemo vsi svoj narodni jezik in zato ne po-menijo posebne »nacionalne« orga-nizacije nič drugega kakor preveja-no sredstvo za ustvarjanje razdorov med železničarji in s tem za poslab-šanje njihovega položaja. Če hočemo varovati svoje poklicne interese, mo-ramo imeti samo eno enotno, res strokovno organizacijo vseh železni-ških uslužbencev, ki bo združevala vse, brez ozira na razne nazore in ki bo tudi nepristransko skrbela za ce-loto in vse posamezne člane.

Maribor.

Maribor gl. kol. članom in naročnikom Ujedinjenega železničarja v vednost: Ker bo s. Smasek 1. septembra odsoten, bode pobiral naročnino za Ujedinjeni železničar s. Gajšek.

Glasbena šola za železničarske otroke. Glasom sklepa občnega zbora z dne 10. mar-ca 1935 Glasbenega društva žel. delavcev in uslužbencev v Mariboru se otvori s 15. sep-tembrom pod vodstvom kapelnika g. Schön-herrija glasbena šola za železničarske otro-ke. Učenci, ki imajo veselje do glasbe, naj se javijo s starši dne 3., 6., 10. in 13. sep-tembra točno ob 18. uri v društvenem lo-kalu Frankopanova ulica 29, I. nadstropje, radi vpisovanja. Tam dobijo tudi natančna pojasnila glede pouka in prispevkov. — Od-bor.